

5. Чернышев В. Бродячие собаки // Наука и жизнь, 1979. — №2. — С. 134–139.

ОСНОВИ ДОСЛІДНИЦЬКОЇ РОБОТИ В ТВАРИННИЦТВІ

*Сорока І.М., Титаренко В.П.
Полтавський ДПУ імені В.Г. Короленка*

Тваринництво – одна з найважливіших галузей сільського господарства. Збільшення об'єму виробництва продукції тваринництва і зниження її собівартості відбувається за рахунок розширення виробництва всіх галузей тваринництва, збільшення і зміцнення кормової бази, збагачення кормів високобілковими азотистими, вітамінними та іншими біологічно активними домішками, переведення тваринництва на нову основу шляхом спеціалізації втілення максимальної механізації і автоматизації виробничих процесів, особливо у сучасних фермерських господарствах та інше.

Науково технічний прогрес у тваринництві неможливий без дослідницької роботи .

При виборі теми дослідіу необхідно виходити з конкретних можливостей, умов і потреб базового господарства. Досліді з тваринами проводяться в період літньої навчально-виробничої практики, а також у навчальний період у позаурочний час. При цьому способі проведення досліджень складається графік чергування учнів, але обов'язково під контролем вчителя або спеціаліста даного господарства. Перед початком проведення з дослідів тваринами вчитель разом із спеціалістом із господарства ознайомлюють учнів з правилами особистої гігієни, зоогігієни і техніки безпеки під час роботи з тваринами і постійно здійснюють контроль за виконанням цих правил всіма учнями, які відвідують господарство.

Під час планування дослідів необхідно керуватися тим, що дослід повинен мати інтерес для учнів, бути їм пізнавальним за технікою виконання. Учитель разом з учнями попередньо опрацьовує наукову і навчально-методичну літературу з визначеної проблеми. Далі учитель разом з учнями складає план проведення дослідження за наведеною формою:

1. Назва теми дослідіу (назва повинна бути чіткою, короткою, відображати зміст теми, що досліджується).
2. Обґрунтування теми (зміст мотивів, доцільності проведення дослідіу).
3. Завдання дослідіу.
4. Методика проведення дослідіу (вказати найновішу методику, за якою вивчається досліджуване питання).
5. Обладнання, інструменти, матеріали, необхідні для проведення дослідіу (терези, посуд, лабораторне обладнання), корми (якщо досліді проводиться з годівлі), препарати (вітаміни, антибіотики, мінеральні речовини та ін.).

6. Місце проведення досліду (коротка характеристика господарства у якому проводиться дослід, його відділи, основні показники виробництва).

7. Очікувані результати.

8. Науковий керівник (може бути учитель загальноосвітнього навчального закладу, зооінженер господарства або бригадир ферми) – вказується прізвище, ім'я, по батькові).

9. Виконавці (вказується список членів ланки, ланкового. Кількість учнів у ланці залежить від теми досліду, поголів'я піддослідних тварин, спостережень і досліджень, що плануються в досліді, забезпеченості обладнанням, тривалості досліду та часу його проведення. До складу членів ланки обов'язково входять учні, які в минулі роки займались науково-дослідною роботою).

10. Терміни виконання (засвідчують дату початку і закінчення досліду. Вони залежать від завдань досліду, дії фактора, який вивчається, біологічних особливостей різних видів тварин, на яких проводиться дослід та багатьох інших умов).

У тваринництві використовують ряд методів дослідження (методи груп, періодів, груп-періодів).

Методом груп визначають найкращі умови утримання тварин, вплив мінеральних кормів, мікроелементів і антибіотиків на здоров'я і продуктивність тварин, ефективність годівлі окремими кормами кролів, телят, свиней, домашніх птахів та ін.

Для проведення досліду методом груп підбирають обов'язково дві (або більше в залежності від завдання досліду) групи тварин: контрольну і дослідну. В основу підбору тварин в групи покладено принцип аналогів: кожній тварині однієї групи повинні відповідати однакові за живою масою, породою, віком, продуктивністю і іншими якостями тварин інших груп. У дослідях з великою рогатою худобою молочного напрямку продуктивності підбираються тварини з однаковим періодом лактації, однаковим вмістом жиру в молоці.

Подібно до контрольної і дослідної ділянки в польовому досліді тварини цих груп повинні відрізнятися лише за одним фактором. Що вивчається. Тварини контрольної групи не підлягають дії фактора, що вивчається. Наприклад, при дослідженні впливу різних доз солей мікроелементів першої дослідної групи кролів на одну голову давали 0,5 мл розчину солей мікроелементів за тиждень, другій – 1,0 мл, а кролям контрольної групи мікроелементи не давали.

Тварини контрольної групи утримуються в однакових умовах з тваринами дослідної групи.

Схема досліду з тваринами повинна бути найпростішою. Не рекомендують в одному досліді вивчати більше двох варіантів годівлі або утримання.

Перед початком будь-якого досліду з тваринами протягом кількох днів утримують у однаковому режимі (тварин дослідної і контрольної груп). В цей підготовчий період тварин зважують, вимірюють, проводять спостереження за станом годування, здоров'я та іншими показниками, після чого остаточно

формують контрольну і дослідні групи.

В кожній групі повинно бути від 3 до 5 і більше тварин (в залежності від їх маси). Адже відомо, що чим більше тварин у групі, тим достовірніші результати досліду.

Метод періодів полягає в тому, що відбирають одну групу (дослідну) тварин, визначають час для проведення досліду, поділяють його на три періоди, наприклад, по 20 днів у кожному періоді, і результати досліду за кожний період порівнюють між собою.

Метод груп-періодів поєднує метод груп і метод періодів. У кожному двадцятиденному періоді заліковими є останні десять днів періоду (11-20-й, 31-40-й, 57-60-й день досліду).

У дослідницькій праці з тваринами велике значення мають біометричні вимірювання, зважування, різноманітні аналізи, спостереження за загальним станом тварин, їх поведінкою, правлінням, сечовиділенням, а також вимірювання температури, взяття крові і інші лабораторні дослідження.

Всі отримані дані досліджень з тваринництва учні обов'язково записують у щоденник.

Необхідно відзначити участь студентів у науково-дослідній роботі, особливо у тих місцях, де знаходяться відомі центри наукових досліджень, зокрема, на Полтавщині – це Інститут свинарства ім. О.В.Квасницького, який заснований у серпні 1930 року як Всесоюзний науково-дослідний інститут свинарства на чолі з академіком О.В.Квасницьким здійснені фундаментальні дослідження з вивчення фізіології травлення у свиней, розроблені оптимальні норми годівлі, вперше в світі ще в 1950 році одержані поросята-трансплантанти.

Нині інститут свинарства – єдина в Україні спеціалізована науково-дослідна установа, що займається розробкою проблем теорії та практики ведення свинарства, є координатором наукових досліджень з питань селекції, годівлі, технології відтворення та утримання свиней.

Основними напрямками роботи інституту є удосконалення існуючих і створення нових порід, типів ліній свиней, пошук нових фізіологічних, генетичних та біохімічних методів підвищення продуктивності свиней, розробка системи раціональної годівлі, рецептів комбікормів і преміксів; розробка та вдосконалення прогресивних технологій виробництва свинини з використанням комп'ютерної техніки та сучасних економічних і організаційних методів ведення галузі.